

Nationellt forskningsarkiv i Nederländerna

Forskare från alla ledande holländska universitet har nu officiellt lanserat det fritt tillgänglig arkivet DARE-net (Digital Academic REpositories) <http://www.darenet.nl/page/language.view/home>. Nu finns här totalt

47 000 dokument från 16 institutioner. Man hävdar stolt att ingen annan nation i världen kan erbjuda en så omfattande fri tillgänglighet till sina vetenskapliga resultat. DARE höstar material från lokala arkiv, bibliografiskt material, fulltext och audio eller video.

DARE, som startade inofficiellt 2004, är ett samarbetsprojekt mellan samtliga holländska universitet, Nationalbiblioteket, Kungliga Nederländska Vetenskapsakademien (KNAW) och Netherlands Organisation for Scientific Research (NWO). Citerat från:

http://www.theregister.co.uk/2005/05/11/open_access_research/print.html

En europeisk PubMed Central

En grupp ledande forskningsfinansiärer i UK (bl.a. The Wellcome Trust, forskningsråden för medicin och för biovetenskaper samt the British Heart Foundation) förbereder ett permanent fritt tillgängligt sökbart digitalt forskningsarkiv, ett UK PubMed Central. Den 11 maj inbjöd man organisationer intresserade av att driva ett sådant arkiv att lämna anbud senast 10 juni.

Dr Mark Walport, Director of the Wellcome Trust:

"We are committed to achieving the maximum impact from the research we fund

- that means making the findings accessible to those who most want to see

them. A UK PubMed central would give users the widest access to information with an assurance of quality. This is the first step on a road to changing the way we think about accessing scientific information."

Prof Jeremy Pearson, biträdande medicinsk chef vid British Heart Foundation:

"The BHF supports the principle of free public access to the published research it has funded. The creation of a database containing these papers will also aid the BHF in analysing the outcomes of its research and planning future strategy."

Se <http://www.wellcome.ac.uk/ukpmc> och artikel i Guardian 11 maj, <http://www.guardian.co.uk/business/story/0,,1480943,00.html>

Forskningsråden i UK: Policy för tillgång till forskningsresultat

Den 19 april annonserade **forskningsråden i UK (RCUK)** att de kommit överens om en policy rörande tillgång till och spridning av resultat av den forskning som finansierats av dem. Policyn är nu ute på remiss till samtliga 121 rektorer för kommentarer. Den definitiva policyn väntas vara klar i mitten av maj 2005. Läs mer om denna nyhet: "**Research councils' requirements could bankrupt academic journals**" - av Susan Mayor. BMJ, 2005;330:923 (23 April).

Författarattityder till att deponera i öppna arkiv

har på uppdrag undersökts av Alma Swan, Key Perspectives Ltd, UK. Hennes rapport kommer inom kort att publiceras av JISC. Siffermaterialet är färdiganalyserat och redan nu kan avslöjas att av undersökta författare skulle 81 % villigt deponera sina artiklar i ett öppet arkiv om detta krävdes av dem och 13% skulle göra det med viss tveksamhet. Den mest positiva inställningen fanns i USA med 88% villiga och 11% som skulle arkivera med tveksamhet. Den mest negativa attityden fanns i Kina med bara 58% villiga och 32% som skulle arkivera men motvilligt.

DOAR - Directory of Open Access Repositories

är ett nytt viktigt Open Access projekt som drivs i samarbete mellan University of Nottingham i UK och Lunds universitet, Biblioteksdirektionen. Projektet är ett logiskt komplement till Directory of Open Access Journals- DOAJ, som ju redan är Biblioteksdirektionens ansvar. Med DOAR och DOAJ täcks både den "gröna" och den "gyllene" vägen till OA Mer information finns på

Nya Open Access alternativ : Blackwell Online och Oxford Journals

Två andra förlag testar samma modell som Springers Open Choice. Blackwell Publishing har lanserat Online Open på försök tom år 2006 (<http://www.blackwellpublishing.com/press/pressitem.asp?ref=272&site=1>)

Författare till accepterade artiklar kan välja att betala USD 2500 för Open Access. Avgifter för t ex färgbilder tillkommer som vanligt. Prenumerationspriserna anpassas efter mängden av OA artiklar. Blackwell Publishing tillåter både pre-och post-printarkivering utan embargo.

Oxford Journals inför valfri omedelbar Open Access för accepterade artiklar mot en publiceringsavgift på GBP 1500. Priset rabatteras till GBP 800 om institutionen har en onlineprenumeration. Författare från utvecklingsländer kan också få rabatt.

Post-print publicering är tillåten först 12 månader efter OUPs onlinepublicering. en anpassning till NIH:s policy. Har OA avgift erlagts kan man egenarkivera omedelbart.

Databasen Cochrane Library svensk licens via SB

Den statliga myndigheten SBU, Statens beredning för medicinsk utvärdering, (www.sbu.se) har köpt en nationell licens för den välkända medicinska databasen Cochrane Library. Detta innebär att alla svenska läkare, forskare och patienter kan komma åt innehållet i databasen. Övriga nordiska länder har köpt liknande nationella licenser.

Finska undervisningsministeriets OA-grupp

Den arbetsgrupp som Finlands undervisningsminister tillsatte i höstas har nu avlämnat sin rapport, inklusive 30 konkreta rekommendationer. Arbetsgruppens uppdrag var "att utarbeta rekommendationer för främjande av en öppen vetenskaplig publicering (open access – fri tillgänglighet) i Finland. Rekommendationerna skulle rikta sig till dem som finansierar forskning, de organisationer som bedriver forskning och de instanser som bedriver vetenskaplig publikationsverksamhet". T ex. rekommenderas Undervisningsministeriet att främja och understödja öppen publicering och att sörja för verkställigheten av dessa rekommendationer i samarbete med andra ministerier samt att följa efterlevnaden av rekommendationerna . Ministeriet rekommenderas också att uppmuntra högskolorna till samarbete vid främjandet av fri tillgång till vetenskapliga publikationer.

Ett sammandrag på finska, svenska och engelska finns på <http://www.minedu.fi/julkaisut/tiede/2005/tr08/kuvailu.html>

Tyvärri finns rapporten i sin helhet endast på finska.

Open Access till vetenskapliga data "en seger för vetenskapssamfundet"

Den fritt tillgängliga Human Genome Project har vunnit över Celera Genomics Corp., ett företag som startades av Craig Venter 1998 med avsikt att kommersialisera mänskliga gensekvenser. Forskarna i The Human Genome Project arbetade intensivt för att hinna före Celera med att kartlägga gensekvenser och lyckades göra så många data allmänt tillgängliga att den kommersiella potentialen för Celera krympte. Celera kommer nu att deponera sina data i den fritt tillgängliga GenBank via US National Center for Biotechnology Information, USA.

Källor: Nature 435, 6 (5 May 2005) | doi: 10.1038/435006a
<http://www.nature.com/nature/journal/v435/n7038/full/435006a.html>

Science, Vol 308, Issue 5723, 775 , 6 May 2005 <http://www.sciencemag.org/cgi/content/full/308/5723/775a>

Forskningspropositioner i Norge och Sverige

Norge: Stortingsmelding nr 20 talar om en handlingsplan:

"Utdannings- og forskningsdepartementet mener at utviklingen av åpent tilgjengelige tidsskrifter og publikasjonsarkiver er en positiv utvikling som vil bidra til økt formidling og bruk av forskningsresultater."

"Som et ledd i Regjeringens handlingsplan for modernisering vil departementet utrede mulighetene for i større grad å gjøre offentlig finansiert forskning tilgjengelig elektronisk" Handlingsplanen skall läggas fram sommeren 2005.

Sverige: "Forskning för ett bättre liv" Proposition 2004/05:80 är vagare i sina uttalanden om OA, som bara nämns i följande sammanhang:

Fri spridning av vetenskapliga artiklar på nätet, s.k. open access, väcker allt större internationellt stöd, särskilt vad gäller tillgång till statligt finansierade forskningsresultat. OA bygger bl.a. på att lärosäten verkar för att de egna forskarnas artiklar o.dyl. läggs ut i s.k. öppna arkiv.

Samarbetet mellan KB och lärosätena för att bygga upp och samordna sådana arkiv är viktigt. Propositionen ställer frågan om i vilken mån statliga forskningsfinansiärer kan kräva att forskningsmaterial som skrivs med deras stöd skall kunna

tillgängliggöras i öppna arkiv.

Vid Berlin 3 konferensen i mars 2005 enades man om följande två rekommendationer

För att implementera Berlindeklarationen bör institutioner:

1. Genomföra en policy som kräver att deras forskare deponerar en kopia av samtliga publicerade artiklar i ett fritt tillgängligt arkiv
2. Uppmuntra sina forskare att publicera forskningsartiklar i OA tidskrifter där lämpliga sådana finns samt ge stöd för att möjliggöra detta.

Skotska universitet stöder Open Access

Skottland har sin egen deklaration om Open Access. Den inleds så här: "We believe that the interests of Scotland will be best served by the rapid adoption of open access to scientific and research literature." Tjugo universitet har undertecknat deklarationen. Se <http://scurl.ac.uk/WG/OATS/declaration.htm>

Flera amerikanska universitet har formulerat principförklaringar om vetenskaplig publicering

University of California, Berkeley är det senaste i raden och antog 4 maj ett principuttalande avsett att öppna upp tillgången till forskningsresultat för en bredare publik och återta kontrollen av sin vetenskapliga publicering genom att behålla copyright. Man uppmuntrar forskarna att publicera i och/eller att arbeta för alternativa publiceringskanaler och lovar att se till att det finns verktyg och incitament för dem att ändra sitt beteende.

http://academic-senate.berkeley.edu/news/statement_of_prin_for_web.pdf

Andra som antagit publiceringspolicies är **University of Kansas**, det första amerikanska universitet som formulerade en Open Access Policy. Se http://www.provost.ku.edu/policy/scholarly_information/scholarly_resolution.

och **Columbia University, NY**. Se http://www.columbia.edu/cu/lweb/news/libraries/2005/2005-04-21.open_access.html och

Cornell University. Se <http://www.library.cornell.edu/scholarlycomm/resolution.html>

Science Publishing. New Permanent Working Group

http://www.euroscience.org/WGROUPS/SC_PUBLISHING/

index.htm

Styrelsen för Euroscience har beslutat utse en arbetsgrupp för vetenskaplig publicering, Euroscience Working Group: Science Publishing. Arbetsgruppen skall förbereda debatter och diskussioner om vetenskaplig publicering vid Euroscience Open Forums (ESOF)

Nyheter och Notiser är sammanställda av **Ingegerd Rabow**, projektledare ScieCom, förste bibliotekarie Lunds Universitets Bibliotek, Biblioteksdirektionen

Ingegerd.Rabow@lub.lu.se